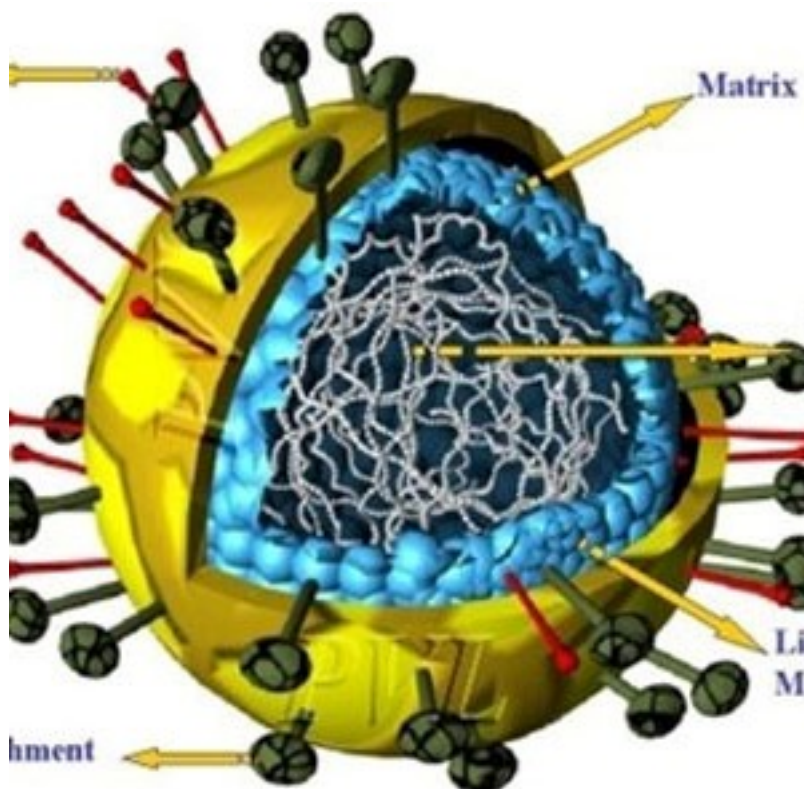

Bs Phùng Thị Bích Chiên - Khoa Y học nhiệt đới

1. ĐẠI CƯƠNG

Bệnh sốt xuất huyết do muỗi truyền nhiễm là do virus Dengue gây ra. Tuy nhiên, thực tế số loài virus có khả năng gây bệnh sốt xuất huyết rất đa dạng từ những virus thuộc nhóm nguy cơ thấp đến nhóm nguy cơ rất cao (cấp độ 4) có tính lây truyền cho cộng đồng cao, và đặc tính mô phỏng virus Ebola, virus Marburg.

Đặc điểm chung của virus gây bệnh sốt xuất huyết

Cơ chế của các chủng virus gây sốt xuất huyết

Vị trí bài Biên tập viên

Thứ bảy, 23 Tháng 2 2019 15:24 - Lần cập nhật cuối Thứ bảy, 23 Tháng 2 2019 15:28

Các virus gây bệnh sốt xuất huyết thuộc họ virus chính: họ arenaviridae, filoviridae, bunyaviridae và flaviviridae với nhiều loài tiêu biểu như: virus Dengue, virus Hanta, virus Lassa, virus Ebola và virus Marburg, Các virus này có những đặc điểm chung như:

- Có vật liệu di truyền là RNA (axit ribonucleic) và vỏ lipid bao bọc bên ngoài.
- Túc chủ tự nhiên có thể là động vật hay côn trùng.
- Chủ yếu phân bố ở những vùng sinh sống của túc chủ.
- Lây nhiễm vào người thông qua túc chủ trung gian. Một số có thể truyền trực tiếp người sang người.
- Các cá thể hay vật chủ sốt xuất huyết thường xảy ra rải rác và không thường xuyên nên rất khó để đoán định bệnh.
- Không có thuốc điều trị cho các virus gây bệnh sốt xuất huyết.

Túc chủ trung gian của virus gây bệnh sốt xuất huyết

Hầu hết các virus gây bệnh sốt xuất huyết ở người đều có túc chủ trung gian. Chúng xâm nhập, sinh sôi, phát triển trong cơ thể của các túc chủ này và truyền bệnh cho người. Các túc chủ trung gian của những virus này thường là động vật gặm nhấm và loài chân đốt, phổ biến là các loài chuột và muỗi. Đặc biệt virus Ebola, và virus Marburg cho đến nay còn người vẫn chưa xác định được túc chủ trung gian của chúng. Ebola vẫn là tên một vùng đất tại Công Gô nơi virus này được phát hiện lần đầu tiên. Các nhà khoa học cho rằng virus này bình thường tồn tại trong một túc chủ là sinh vật bản địa vùng châu Phi, tuy nhiên nguồn gốc xuất xứ và môi trường tồn tại của nó vẫn chưa được biết chính xác. Chính vì vậy, con người chỉ có khả năng phát hiện virus này khi nó xâm nhập vào cơ thể người hoặc linh trưởng.

Cơ chế của các chủng virus gây sốt xuất huyết

Vị trí biên tập viên

Thứ bảy, 23 Tháng 2 2019 15:24 - Lần cập nhật cuối: Thứ bảy, 23 Tháng 2 2019 15:28

Sự phân bố của các virus gây bệnh sốt xuất huyết

Nhìn chung, các virus gây bệnh sốt xuất huyết phân bố rộng rãi trên toàn cầu. Sự phân bố của chúng phụ thuộc vào sự phân bố của các trung gian. Do vậy, sự phát sinh dịch bệnh cũng khác nhau ở những vùng khác nhau, nơi mà các trung gian của những virus này sinh sống. Chẳng hạn như virus Hanta với các trung gian là loài gặm nhấm thì phân bố chủ yếu ở Nam và Bắc Mỹ. Virus Dengue ký sinh trên muỗi thì sinh sống ở vùng khí hậu nhiệt đới và cận nhiệt đới. Virus Ebola, Marburg lại lưu hành chủ yếu ở một số vùng thuộc Châu Phi như Sudan, Cộng hòa Congo, Uganda, Zimbabwe, Kenia. Hiện nay, sự di chuyển của các động vật là các trung gian từ nơi này sang nơi khác đã làm virus không còn phân bố ở những vùng địa phương nữa. Những trung gian có thể lây nhiễm từ người sang người thì sự di chuyển, dù là chủ động hay bị bệnh cũng sẽ phát tán rộng rãi virus đi khắp nơi.

Sự phát triển của ngành giao thông và du lịch hiện nay đã làm cho bệnh không còn giới hạn ở một vùng mà dần trở nên là mối đe dọa của sức khỏe do toàn thế giới.

Cơ chế lây truyền các chủng virus gây sốt xuất huyết

Viết bởi Biên tập viên

Thứ bảy, 23 Tháng 2 2019 15:24 - Lần cập nhật cuối Thứ bảy, 23 Tháng 2 2019 15:28

Sơ lây truyền của virus gây bệnh sốt xuất huyết

Virus sốt xuất huyết lây nhiễm sang người khi có sự tiếp xúc với tước chích trung gian của chúng. Chủng học nhân sự tiếp xúc với người bị nhiễm, phân, nước bọt, dịch cơ thể của các tước chích là đường vật lý truyền nhiễm. Đối với các tước chích trung gian là loài chân đốt như muỗi, ve, thì sơ lây nhiễm thông qua các hoạt động chích, đốt. Một số tước chích trung gian là động vật nuôi thì người có thể bị nhiễm khi họ chăm sóc hay giết mổ vật nuôi.

Các virus như Ebola, Marburg, Lassa, hay Crimean-Congo được ghi nhận là có khả năng lây truyền từ người sang người nên mức độ lây lan của các virus này rất cao. Chúng có thể lây truyền một cách dễ dàng thông qua sự tiếp xúc gần với người bị bệnh hay dịch cơ thể của người bị bệnh thậm chí là với các vật dụng của người bị bệnh.

2. TRIỆU CHỨNG LÂM SÀNG:

Dấu hiệu và triệu chứng của bệnh sốt xuất huyết do các virus này gây ra rất đa dạng. Trong đó, dấu hiệu và triệu chứng đầu tiên ban đầu là sốt, mệt mỏi, chóng mặt, đau cơ, mất sức mạnh và kích thích. Bệnh nhân nhiễm thường có dấu hiệu xuất huyết dưới da, xuất huyết trong cơ quan nội tạng hay mắt, miệng, tai. Tình trạng nguy cơ có thể dẫn đến sốc, biến chứng não, hôn mê, mê sảng, và tử vong. Một số loại sốt xuất huyết còn có liên quan đến suy thận và suy phổi.

3. HỒN NG ĐIỀU TRỊ :

Nhìn chung, bệnh do virus gây sốt xuất huyết cho đến nay vẫn chưa có thuốc điều trị. Bệnh nhân phải chờ đợi đa phần dựa vào sự miễn dịch của cơ thể. Các triệu chứng nặng nề sẽ được điều trị triệu chứng.

4. PHÒNG BỆNH:

Vaccin cho bệnh sốt xuất huyết vẫn chưa được chế tạo thành công (ngoại trừ bệnh sốt vàng da

Cơ chế phòng ngừa các chủng virus gây sốt xuất huyết

Viết bởi Biên tập viên

Thứ bảy, 23 Tháng 2 2019 15:24 - Lần cập nhật cuối Thứ bảy, 23 Tháng 2 2019 15:28

và sốt xuất huyết Argentina), nên việc phòng bệnh hiện nay vẫn là các biện pháp phòng tránh tiếp xúc với loài vật trung gian và ngăn chặn sự lây truyền từ người sang người. Các biện pháp phòng ngừa cơ bản như:

- Kiểm soát sự lây lan loài gặm nhấm,
- Ngăn chặn loài gặm nhấm xâm nhập hay sinh sống trong nhà, nơi làm việc.
- Khuyếch tán kích thích dân số súc vật và phân chia loài gặm nhấm.
- Kiểm soát các vec-tơ côn trùng và diệt vật chủ trung gian.

Khuyếch tán kích thích dân số diệt côn trùng, người dân, treo màn cửa sổ, hay các biện pháp nhằm để tránh bị côn trùng chích đốt.

Đối với những virus sốt xuất huyết có thể lây truyền từ người sang người, cần tránh tiếp xúc gần gũi với người bệnh và các chất dịch cơ thể của họ. Cách ly người bệnh và phải mặc quần áo bảo hộ nếu tiếp xúc với người bệnh. Kiểm soát chất thải vi khuẩn trùng và xử lý các dụng cụ và thiết bị đã tiếp xúc với dịch trong điều trị chăm sóc bệnh nhân bằng cách khử trùng và nhiệt độ.

Kết hợp với Tổ chức Y tế Thế giới, Trung tâm kiểm soát dịch bệnh Hoa Kỳ (CDC) đã ban hành tài liệu hướng dẫn có tiêu đề “kiểm soát nhiễm virus Sốt xuất huyết trong thiết bị chăm sóc y tế châu Phi” nhằm giúp các cơ sở chăm sóc sức khỏe phát hiện các trường hợp nhiễm bệnh và ngăn ngừa sự lây lan của bệnh.

Các nhà khoa học và các nhà nghiên cứu vẫn đang tìm kiếm với thách thức tìm cách điều trị và thuốc chữa cho bệnh sốt xuất huyết do các loài virus gây ra. Một mục tiêu khác được đặt ra là phát triển các công cụ phân tử để chẩn đoán bệnh nhanh hơn, và nghiên cứu các vaccine sinh bệnh học. Ngoài ra, mục tiêu thứ ba là phải tìm hiểu hơn sinh thái của các vật trung

Cấp nh p các ch ng virus gây s t xuất huyết

Vi t b i Biên tập viên

Th  b y, 23 Tháng 2 2019 15:24 - L n c p nh t cuối Th  b y, 23 Tháng 2 2019 15:28

gian đ  kiểm soát ngăn chặn sự lây nhiễm trong c ng đ ng do các t c ch  trung gian này.